

فضایل عیادت بیماران از نظر روایات

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم دستور می‌دادند که بیماران را عیادت کنید. و عیادت بیمار را صدقه و برتر از ثواب تشییع جنازه می‌دانستند

امام علی علیه السلام عیادت بیماران را از بهترین کارهای نیک می‌دانستند. و امام صادق علیه السلام می‌فرمودند: از حقوق هر مسلمان بر مسلمان دیگر این است وقتی بیمار شد او را عیادت کند.

لازم به ذکر است رسول گرامی خدا صلی الله علیه و آله و سلم در مورد عیادت از همسایگان بیمار و در مورد عیادت مسکینان توجه خاص داشتند و خود نیز همواره از بینوایانی که بیمار می‌شدند عیادت می‌کردند بلکه حتی یک بیمار یهودی را نیز عیادت فرمودند.

آثار دنیوی و اخروی عیادت بیماران

۱. اجر و رحمت الهی و تطهیر باطنی و روحی: زیرا امام صادق (ع) فرمودند: هر کس به دیدار مریضی رود در رحمت خدا وارد می‌شود و وقتی به بالین او برسد در رحمت الهی غوطه می‌خورد و اگر این دیدار را در صبح، انجام دهد هفتاد هزار فرشته در تمام مدت بقیه‌ی روز بر او درود می‌فرستد و اگر در شب به عیادت آن بیمار رفته باشد هفتاد هزار فرشته بر او درود می‌فرستد تا صبح شود و اجر هزار سال عمل صالح که در آن سالین، یک لحظه معصیت الهی ننموده باشد به او عطا خواهد شد. همچنین امام صادق (ع) فرمودند: هر کس عیادت بیماری را بکند هفتاد هزار فرشته از آسمان ندا می‌دهد که ای فلان! (او را با نام صدا می‌زند) پاک شدی و بهشت گوارایت باد. رسول گرامی خدا (ص) فرمود: برای هر قدمی که بر می‌دارد هفتاد میلیون نیکی نوشته می‌شود

و هفتاد میلیون گناه او زدوده می‌شود و هفتاد میلیون درجه بر مقامات او افزوده می‌شود و هفتاد میلیون فرشته در قبر با او همنشینی می‌کنند و برای او استغفار می‌کنند. امام علی (ع) فرمودند: اگر عیادت کننده در راه عیادت بیمار از دنیا برود من بهشت را برای او ضمانت می‌کنم.

۲. بهره بردن از توانش معنوی دعای بیماران؛ همانطور که امام صادق (ع) فرمودند: از بیماران بخواهید دعایتان کنند. زیرا دعایشان چون فرشتگان است و فرمودند: هر کس مریضی را برای خدا عیادت کند آن مریض هرچه از خدا بخواهد برای این فرد مستجاب می‌شود.

۳. رسیدن به شرف ملاقات تجلیات الهی در جوار بیمار: رسول اکرم (ص) در روایتی بسیار عجیب فرمودند: خدای متعال در روز قیامت به بنده‌ی خود خطاب می‌کند که ای فرزند آدم! من بیمار شدم اما تو به عیادت من نیامدی! او می‌گوید خدایا من چگونه به عیادت تو بیایم و حال آن که تو پروردگار تمام آفریده‌های هستی و در پاسخ او، خدای متعال می‌فرماید: به یاد داری که بنده‌ام، بیمار شد و تو به عیادت او نرفتی؟! اگر به عیادت او می‌رفتی مرا در کنار او می‌یافتی.

۴. قضای حوائج شخصی: زیرا خدای متعال می‌فرماید: من خود شخصاً به برآوردن حوائج عیادت کننده می‌پردازم البته خداوند حوائج همه‌ی عالم را شخصاً برآورده می‌فرماید و منزله است از یار و شریک داشتن ولی در این‌جا نوعی شرافت خاص را برای فرد بیان می‌کند

وظایف و آداب عیادت‌کنندگان

۱. اخلاص نیت: به این معنی که تلاش صورت گیرد تا ملاقات با انگیزه‌ی صرفاً الهی باشد؛ زیرا به طور کلی هیچ عملی نزد خدای متعال بدن قصد قربت ارزش ندارد و در برخی روایات رسول گرامی خدا (ص) و ائمه‌ی هدی (ع) در مورد عیادت نیز تصریح به

شرطیت این قصد در ترتب آن ارزش‌ها فرموده‌اند و نیز به ابودر دستور دادند که با انگیزه‌ی خالص و الهی به دیدن بیماران برود. چه بسا ترتب آثار مذکور در فضیلت عیادت نیز منوط به نوع و مرتبه‌ی انگیزه باشد. مانند انجام عیادت برای وجه الله و صرف رضای الهی؛ همانطور که در روایت است یا برای ثواب آخرت یا خوف از قطع رحم و رفتن به جهنم در عیادت ارحام که هریک دارای درجه‌ای از اثر و فضیلت هستند

۲. وضو گرفتن قبل از رفتن

۳. سپاس الهی به جهت عدم ابتلا به آن بیماری؛ همانطور که رسول گرامی خدا (ص) فرمودند: هر کس هنگام دیدن بیماران، خدا را بر این‌که به آن بیماری مبتلا نشده شکر کند خدای متعال او را از آن بیماری تا همیشه حفظ می‌فرماید. که البته فرمودند این دعا باید طوری باشد که به گوش بیمار نرسد مبادا سبب اندوه او شود.

۴. دعا نمودن برای بیمار: زیرا رسول گرامی خدا (ص) از اهداف دستور خود جهت لزوم عیادت بیماران را دعا نمودن برای بیمار بیان فرمودند. و خود نیز هرگاه بیماری را عیادت می‌کرد دست راست خود را بر گونه‌ی راست یا بر سر بیمار نهاده و برای شفای او دعا می‌کردند.

۵. درخواست دعا از بیمار؛ زیرا امام صادق (ع) فرمودند: دعای بیمار چون دعای فرشتگان است و مستجاب است پس هرگاه آنان را عیادت کردید بخواهید برای شما دعا کنند و فرمودند: هر کس بیماری را صرفاً برای رضای الهی دیدار کند، هر دعایی که بیمار برای او کند مستجاب خواهد شد.

۶. تلاش برای رفع نیازهای او؛ زیرا پیامبر اکرم (ص) فرمودند: هر کس حاجت آسیب‌دیده‌ای را بر عهده گیرد و آن را پی‌گیری کند تا برآورده نماید، خدای متعال برات دوری از جهنم و دوری از نفاق به او خواهد داد و هفتاد حاجت دنیوی او را برآورده فرموده و

عیادت از بیمار

آداب و فضائل عیادت از بیمار

چیست؟

و چه عیادتهایی نهی شده است؟

جهت دسترسی به منابع مطلب به واحد فرهنگی مراجعه فرمایید

واحد فرهنگی
بیمارستان خاتم الانبیا (ص)

که فرد عیادت کننده دست خود را بر روی دست یا پیشانی بیمار بگذارد و از احوال او سوال کند. ارتباط شناسان این شیوه را ارتباط لمسی می‌نامند که از نظر آنان، موثرترین ابزار برای انتقال بسیاری از احساسات و عواطف و نشانه‌ی علاقه و پذیرش و بلکه موثر در سلامتی فرد لمس شده است.

۲. امید دادن به بیمار: پیامبر بزرگوار اسلام (ص) فرمودند: هرگاه به عیادت بیماری رفتید او را امید به زندگی و تاخیر اجل بدهید که این تقدیر الهی را عوض نمی‌کند اما دل بیمار را خوش می‌کند. آن بزرگوار خود نیز وقتی بر بیماری وارد می‌شدند همواره می‌فرمودند: چیزی نیست؛ انشاءالله سبب تطهیر شما است.

۳. گفتگوهای سازنده «توحیدی-اخلاقی-تربیتی» با بیماران: رسول گرامی خدا (ص) در عیادت‌های خود نه فقط تفقد عاطفی از بیماران می‌نمودند بلکه این فرصت را به زمینه‌ای برای اصلاح و تربیت آنان با القای معارفی در زمینه‌ی فلسفه بیماری، آثار بیماری در تعالی معنوی، نقش بیماری در تطهیر انسان از گناهان و ... تبدیل می‌نمودند.

عیادت‌های غیر لازم یا ممنوع

امام صادق (ع) فرمودند: عیادت تا سه روز لازم نیست. رسول گرامی خدا (ص) فرمودند: بیماری‌های «رمد» [نوعی ورم چشم] او «دمل» [نوعی ورم دردناک و برجسته] و «ضرس» [درد دندان] عیادت ندارند. همچنین آن حضرت فرمودند: هرگاه شراب‌خوار بیمار شد به عیادت او نروید. البته مخفی نیست این دستور برای اصلاح و تربیت آن فرد و محیط جامعه است نه این که بدون تعلیم و تربیت افراد مجوز چنین برخوردی در اولین مرتبه صادر شود؛ چرا که این رفتارهای خشک از روح سیره‌ی آن حضرت که حتی به دیدار یهودی هم می‌رفتند به دور است. به همین جهت امام صادق (ع) فرمودند: بیماران غیر شیعه را عیادت کنید. مگر این که امیدی به اصلاح او نباشد.

همواره در رحمت الهی غوطه خواهد خورد تا آن کار را تمام کند و هر کس در پی حاجت بیماری برود، چون روزی که از مادر متولد شده است از گناهانش پاک خواهد شد گرچه آن حاجت را نتواند برآورده کند و اگر آن بیمار از افراد خانواده‌اش باشد، اجر بیشتری دارد و فرمود: هر کس اندوه و مشکلی از مسلمانی دور کند خدای متعال هفتاد و دو اندوه از اندوه‌های آخرت و هفتاد و دو اندوه از اندوه‌های دنیا را از او دور می‌کند و خود نیز وقتی به دیدار یکی از اصحاب بیمار خود می‌روند و آن فرد تمایل به خوردن نان گندم داشت، دستور دادند کسی نان گندم برای او آورد و به ایشان اطعام نمودند.

۷. هدیه بردن برای بیمار؛ امام صادق (ع) به اصحاب خود دستور دادند در عیادت بیماران میوه یا عطری خوش بو و خلاصه هدیه‌ای با خود ببرند که سبب شادی بیمار است.

۸. عیادت متناوب: رسول اکرم (ص) فرمودند: هر روز و مداوم به عیادت بیمار نروید بلکه با رفق و گاهی اوقات به دیدار بیمار بروید مگر این که بیمار حالش وخیم باشد.

۹. کوتاهی درنگ در کنار بیمار؛ امام صادق (ع) عیادتی که کوتاه‌تر باشد را دارای اجر برتر می‌دانستند. و امام علی فرمودند: مگر این که بیمار، طالب درنگ باشد و آن را بخواهد.

۱۰. نخوردن چیزی در خانه‌ی بیمار؛ رسول اکرم (ص) فرمودند: این کار اجر او را از بین می‌برد. البته احتمال دارد این توصیه به خاطر عدم زحمت برای بیمار در پذیرایی از افراد مختلف و حذف تشریفات این ملاقات‌ها - که به تضعیف اصل آن و ترک ارتباطاتی از این دست که مورد تأیید و تأکید فراوان روح حاکم بر تعالیم قرآنی - روایی است - صورت گرفته باشد؛ بنابراین در صورت فقدان این مشکل و خصوصاً درخواست بیمار ممکن است این نهی وجود نداشته باشد.

آداب اخلاقی عیادت از بیماران

۱. تفقد عاطفی از بیمار: از مراتب تکمیل عیادت بیمار این است